

Bilag IV.

København, den 20. December 1912.

Efter Paalæg fra Direktoratet for Fabriktilsynet foretog jeg i Dagene 17.—18. December 1912 en Rejse til Sverige med det Formaal af søge Underretning om Gennemførelsen af den siden 1. Januar 1911 dør gældende Lov om Forbud mod Kvinders Natarbejde i visse industrielle Bedrifter og om denne Lovs mulige hemmende Indvirkning paa kvindelige Arbejders Sysselsættelse i samme Erhverv, saa vidt en saadan Indflydelse har kunnet iagttages under Lovens korte Virketid.

Angaaende disse Spørgsmaal har jeg dels hos Kungl. Kommerskollegiet i Stockholm, dels hos Fabrikinspektoratet sammesteds (Byråchef, Yrkesinspektør Th. Fürst) og hos Fabrikinspektøren i Malmø Distrikt (Yrkesinspektør D. Kempe) indsamlet nogle Oplysninger, som jeg i det følgende tillader mig tjenstligt at meddele:

Lovens Gennemførelse har hidtil ikke mødt og vil efter Yrkesinspektionens Formening heller ikke i Fremtiden møde større Vanskeligheder. I hvilket Omfang de af Loven ramte Industrivirksomheder benytter sig af den for en Overgangstid af tre Aar almindeligt gældende Tilladelse til at afkorte kvindelige Arbejders sammenhængende Døgnhvile til 10 Timer (§ 11), unddrager sig Fabriktilsynets Kontrol. Først efter 1. Januar 1914, da en saadan Lempelse (jfr. § 3) kun kan nydes af hver Bedrift højst 60 Dage af Aaret og kun tilstedes af Fabrikinspektionen paa Anmeldelse og under særlige Omstændigheder, vil det blive muligt for Tilsynet nøjere at afgøre, hvor stærkt denne Del af Lovforbudet føles af Virksomheder med uregelmæssig Drift (Sæsonindustrien). Hvad angaar Lovens Forbud mod Kvinders Beskæftigelse i Tiden 10 Aften til 5 Morgen — for hvilket der ingen Overgangslempler er givet —, synes derimod Inspektørerne allerede nu overbeviste om, at dette ikke medfører nævneværdige Ulemper, end ikke i de store Dagbladtrykkerier. Dog oplyser Kommerskollegiet, at den i Lovens § 4 hjemlede kongelige Dispensationsret, skønt den kun omfatter Virksomheder for Bearbejdelse af let fordærvelige Raavarer, har givet Anledning til, at en Del Bedrifter ogsaa fra andre Fag — deriblandt et Ugebladstrykkeri, en Limfabrik og et Par Bagerier — har indsendt Andragender om hel eller delvis Fritagelse fra Forbudet — naturligvis forgæves. Kgl. Dispenser er hidtil kun bevilgede to Industrigræne, nemlig Frugt- og Grøntsagskonservesfabrikkerne samt Ansjoisfabrikkerne. Den aarlige Varighed af disse Fritagelser og de til samme knyttede Betingelser fremgaar af vedlagte Nr. 48 og 69 af „Svensk Författnings-Samling“ 1911.

I Overensstemmelse med Berner-Konventionen af 1906 rammer den svenske Lov kun industrielle Bedrifter med flere end 10 Arbejdere. De i samtlige saadanne Virksomheder ved Natarbejde sysselsatte Kvinders Antal ansloges ved Lovens Ikrafttræden til 1,348. Hvor mange af disse Loven har berøvet deres Erhverv, lader sig paa Grund af den korte Virketid og de svenske Tilsynskredses store territoriale Udtrækning endnu ikke angive, end ikke tilnærmelsesvis. Medens der blandt de i Dagladtrykkerier med Natdrift ansatte 125—150 kvindelige Arbejdere, saa vidt Inspektionen bekendt, ikke har fundet Afskedigelser Sted som Følge af Loven, er der derimod paa sydsvenske Sukkerraffinaderier afskediget en Del Arbejdersker — efter den gældende Fabrikinspektørs Skøn dog neppe over 100 Kvinder —, og det samme